

Alina Kowalczykowa

"O nową cywilizację", Krystyna Krzemieniowa, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 14/42, 170

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ KAPELUSŃ Helena: Romantyzm i folklor. W: Problemy polskiego romantyzmu. Seria pierwsza. Praca zbiorowa pod redakcją M.Żmigrodzkiej i Z.Lewinówny. Oss. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. IBL PAN, s. 303-328.

Artykuł podejmuje próbę rekonstrukcji polskiego folkloru, żywego w epoce romantyzmu, i ustalenia, co z zasobu ustnej literatury weszło do twórczości pisarzy tego okresu, co zaś zostało pominięte. Gatunkowo największe zainteresowanie budziły wątki podaniowe, wierzeniowe, pieśń, zwłaszcza ballada; dopiero na dalszym miejscu znalazła się bajka, w której obrębie preferowano jej odmianę egzemplaryczną, formalnie natomiast silnie oddziaływała poetyka pieśniowa. W związku z patriotycznym tonem literatury romantyzmu powodzeniem cieszyły się te wątki, które nadawały się do wykładu alegorycznego /śpiący rycerze/, zaś kreślowe pochodzenie wielu pisarzy tej epoki przyczyniło się do u powszechnienia różnych elementów folkloru obcego, zwłaszcza białoruskiego i ukraińskiego.

BP/42

H.K.

/II/ KRZEMIENIOWA Krystyna: O nową cywilizację. W: Problemy polskiego romantyzmu. Seria pierwsza. Praca zbiorowa pod redakcją M.Żmigrodzkiej i Z.Lewinówny. Oss. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. IBL PAN, s. 49-102.

Autorka referuje poglądy M.Mochnackiego, J.L.Żukowskiego i J.B.Ostrowskiego, zmierzając do stworzenia nowoczesnej opinii publicznej i podjęcia z nią dialogu na temat perspektyw cywilizacyjnych, rozpatrując je na tle filozofii niemieckiej i kładąc nacisk na wspólną tym pisarzom zasadę organicznej budowy programu, na polemikę o rolę tradycji. Program Mochnackiego ocenia jako dążenie do odrodzenia kultury, do zorganizowania świadomości narodowej przez literaturę. W myśli Żukowskiego podkreśla walor postulatu wychowania narodowego przez sztukę, zbliżenia jej do wszelkiej działalności użytecznej. W poglądach Ostrowskiego akcentuje odrzucenie tradycjonalizmu i rewolucyjny kracjonizm. Kończy szkic analizą dróg polaryzacji poglądów pisarzy wobec wydarzeń powstania listopadowego.

BP/42

A.K.